

בש"פ 4900/22 - אחמד שתיווי נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון
בש"פ 4900/22

לפני: כבוד השופט ד' ברק-ארז

המבקש: אחמד שתיווי

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

בקשת רשות ערר על החלטתו של בית המשפט
המחוזי מרכז-לוד מיום 12.7.2022 בע"ח
4117-05-22 שניתנה על-ידי כבוד השופטת ה'
רוזנברג שיינרט

בשם המבקש: עו"ד איתן פינקלשטיין

בשם המשיבה: עו"ד רוני זלושינסקי

החלטה

1. בפני בקשת רשות ערר על החלטתו של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד מיום 12.7.2022 (ע"ח 4117-05-22, השופטת ה' רוזנברג שיינרט). בית המשפט המחוזי דחה ערר שהוגש על החלטתו של בית משפט השלום בראשון לציון מיום 19.4.2022 (ה"ת 45380-02-21, השופט א' מלמד).

2. בתמצית יצוין כי הליך זה נסב על תפיסה והקפאה של נכסים כלכליים. בעיקרו של דבר, המבקש והמדינה הגיעו לידי הסכמה דיונית, שבמסגרתה נקבע כי התפיסה בנכסים מסוימים של המבקש תימשך עד ל"הוצאת מכתב שימוע". לימים התעוררה השאלה האם מונח זה מכון לשלב של משלוח "מכתב יידוע לחשוד" לפי הוראת סעיף 60א לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982 או רק לשלב המאוחר יותר של "כתב חשדות" לפני שימוע כמפורט בסעיפים 3 ו-5 להנחיית פרקליט המדינה מס' 14.21 שכותרתה "הליכי יידוע ושימוע בהליכים פליליים" (להלן: הנחיית פרקליט המדינה), הכול כמפורט להלן.

3. ביום 15.2.2021 המבקש נעצר עקב חשדות למתן שוחד לעובדי ציבור בגופים שונים, ובהם רכבת ישראל, עיריית טירת הכרמל ומשרד הבינוי והשיכון, על-מנת לקדם את עסקיו. לצד מעצרו הוצאו צווי תפיסה והקפאה של עמוד 1

נכסים שונים למשך 180 ימים (צ"א 14149-02-21; צ"א 14152-02-21; צ"א 14159-02-21; צ"א 14172-02-21; צ"א 15555-02-21). ביום 16.3.2021 הגיעו המבקש והמדינה להסכמה דיונית בנוגע להמשך החזקת המדינה בחלק מהנכסים (להלן: התפוס). בכלל זה הצדדים הסכימו כי "ההסכמות יהיו למשך שנתיים או עד למועד הוצאת מכתב שימוע, המוקדם מבין השניים" (ההדגשה הוספה - ד' ב' א'). בית משפט השלום נתן תוקף של החלטה להסכמת הצדדים.

4. ביום 28.10.2021 נשלח למבקש "מכתב יידוע לחשוד". כארבעה וחצי חודשים לאחר מכן, ביום 8.3.2022, המבקש הגיש בקשה לבית משפט השלום שבה עתר לשחרור התפוס, מאחר שלשיטתו תקופת התפיסה פקעה עם שליחתו של מכתב היידוע לחשוד. המבקש הבהיר כי עקב שוויו הגבוה של התפוס נפגע תזרימו הכספי והוא נמצא על סף חדלות פירעון. כמו כן, נטען כי למיטבידיעתו של המבקש, במסגרת חקירתו נעשה שימוש לא חוקי ברוגלת "פגסוס" (להלן: הרוגלה), בה בשעה שהמבקש נתן את הסכמתו לתפיסה בהתבסס על ההנחה שהחקירה בעניינו התנהלה על-פי דין.

5. בית משפט השלום קבע כי אין לראות בשלב הראשוני של משלוח מכתב היידוע - שמטרתו מצומצמת לעדכון החשוד באשר לכך שתיק החקירה בעניינו הועבר מהיחידה החוקרת לרשות התובעת - משלוח של "מכתב שימוע". בקשר לכך, בית משפט השלום הוסיף והבחין בין "מכתב יידוע ראשון" ל"מכתב יידוע שני", המכונה גם "כתב חשדות", שבעקבותיו יכול החשוד לעשות שימוש בזכות השימוע. בית משפט השלום הבהיר כי בעניינו טרם נשלח למבקש מכתב יידוע שני.

6. בית משפט השלום הוסיף כי במקרה זה אומד דעתם של הצדדים ותכלית ההסדר הדיוני שאליו הגיעו, תומכים שניהם בפרשנות לפיה התפוס יוחזק עד לשלב שבו תיק החקירה יילמד על ידי הרשות התובעת ויוחלט על הגשת כתב אישום. מסקנה זו מתחזקת, כך נקבע, מעיון בחילופי התכתובות בין הצדדים, שמהם עולה כי באי-כוחו של המבקש היו מודעים היטב להבחנה בין מכתב היידוע הראשון למכתב היידוע השני. בית משפט השלום ציין עוד, כי אף בחירתו של המבקש להמתין חודשים ארוכים מאז נשלח אליו מכתב היידוע לחשוד ועד להגשת הבקשה לשחרור התפוס תומכת במסקנה האמורה.

7. לבסוף, בית משפט השלום קבע כי הטענה בדבר השימוש ברוגלה הועלתה בעלמא, ללא כל תימוכין, וכי מקומה להתברר בהליך העיקרי. מכל הטעמים האמורים דחה בית משפט השלום את הבקשה וקבע כי התפוסמוחזקכדין, בהתאם להסכמתהצדדים שקיבלה תוקף של החלטה שיפוטית.

8. ביום 2.5.2022 המבקש הגיש ערר על כך לבית המשפט המחוזי, וזה נדחה. בעיקרו של דבר, בית המשפט המחוזי קבע כי לא נפלה שגגהבהכרעתו של בית משפט השלום לפיהמשמעותהמונח "מכתבשימוע" בהסכם שנכרת בין הצדדים מתאימה למכתב יידוע שני- אשר טרם נשלח למבקש, כאמור - ולא למכתב היידוע הראשון. אף ביחס לשימוש ברוגלה בית המשפט המחוזי קבע כי לא מצא ממש בטענותיו של המבקש. בית המשפט המחוזי הטעים כי המדינה מחזיקה בתפוס מכוח הסכמת הצדדים, וכי המבקש לא הוכיח קיומן של טעות או הטעיה מצד המדינה. למעלה מן הצורך ציין בית המשפט המחוזי כי במהלך הדיון הצהירו באות-כוח המדינה שחומר החקירה בעניינו של המבקש הוא חומר ראיות קביל, שנאסף כדין.

9. ביום 19.7.2022 המבקש הגיש את בקשת רשות הערר שבפני. המבקש מתמקד בשתי סוגיות שלשיתו חורגות מעניינם של הצדדים ומצדיקות דיון בבקשה ב"גלגול שלישי". ראשית, המבקש טוען כי פרשנותה של המדינה למועד התפוגה של ההסכמות שאליהן הגיעו הצדדים היא מוטעית, וכי החזקת הכספים גורמת לו לנזק כלכלי משמעותי. שנית, המבקש סבור כי טענתו באשר לשימוש לא חוקי ברוגלה מצדיקה את העברת נטל ההוכחה בעניין זה לכתפי המדינה.

10. בו ביום הוריתי למדינה להגיש תגובה לטענות המבקש. בתגובת המדינה מיום 2.8.2022 נטען כי ענייניו של המבקש כלל לא עומד באמות המידה הנדרשות למתן רשות ערר ב"גלגול שלישי" מכיוון שהבקשה אינה מעוררת שאלה בעלת חשיבות עקרונית. אשר לפרשנותו של המונח "מכתב שימוע", נטען כי הנחיית פרקליט המדינה תומכת בפרשנות שלפיה הסכמת הצדדים התייחסה לשלב של מכתב יידוע שני, שטרם נשלח. המדינה מטעימה, כי מן המפורסמות הוא שהשימוש במטבע הלשון "מכתב שימוע" מכון למכתב היידוע השני. זאת, מאחר שמכתב זה מפרט את החשדות המיוחסים לחשוד ופותח את הליך השימוע, ובמסגרתו מועברת לחשוד ליבת חומר החקירה לצורך מימוש זכות הטיעון. עוד הודגש כי בעת שהגיע עם המדינה להסכמה הדיונית, המבקש היה מיוצג על-ידי שלושה עורכי דין, ואין ספק כי אלו הכירו היטב את המונח. אשר לטענה של שימוש ברוגלה בחקירה, עמדת המדינה היא כי זו הועלתה ללא כל בסיס, וכי מכל מקום יש לבררה במסגרת ההליך העיקרי. ביחס לסוגיית נטל גורסת המדינה כי קבלת עמדתו של המבקש תוביל ל"מסע דיג" נרחב ש"במסגרתו ינסו חשודים להוציא מידע רב ככל האפשר... על חומר החקירה במצוי בידי המשיבה... והכול במסווה של 'חשש' לפעולות בלתי חוקיות שנעשו".

11. המבקש הגיש בקשה מוסכמת להגיש תשובה קצרה לתגובת המשיבה, וזו הוגשה ביום 8.8.2022, בהתאם להחלטתי מיום 3.8.2022. בתשובתו, המבקש מדגיש את הנזקים הכלכליים הקשים שנגרמים לו בשל אי-השבת התפוס, וטוען כי ניסוח ההסכמה הדיונית באופן עמום רובץ לפתחה של המדינה. בקשר לשימוש הנטען ברוגלה טוען המבקש כי אף שהמדינה ביצעה בדיקות שעניינן השימוש הנטען ברוגלה זו במסגרת הליכים פליליים שונים, הרי שאין היא מוכנה לחשוף את תוצאות הבדיקה. לשיטתו, הדבר מעיד על כך שאכן נעשה שימוש ברוגלה, וכי במצב דברים זה "חובה על המדינה לחשוף את תוצאות הבדיקה שבוצעה לכל הפחות בפני בית המשפט".

12. לאחר שנתתי דעתי לטענות הצדדים אני סבורה כי דין בקשת רשות הערר להידחות. כידוע, אמת המידה לדיון בבקשות רשות ערר ב"גלגול שלישי" היא מצמצמת (ראו: בש"פ 3405/14 מדינת ישראל נ' חמלני טכנולוגיות (2007) בע"מ, פסקה 12 (1.6.2014); בש"פ 8677/19 מורחן נ' מדינת ישראל, פסקה 4 (1.1.2020)). לא התרשמתי כי המקרה דנן נכנס לגדרי החריגים שנקבעו לכך, מכיוון שהוא נטוע היטב בנסיבותיו הפרטניות של המבקש. בכלל זה, השתכנעתי כי המחלוקת מושא הבקשה קשורה קשר הדוק לפרשנותה של הסכמת הצדדים שקיבלה תוקף של החלטה. אסביר: השימוש במטבע הלשון "הוצאת מכתב שימוע" נעשה במסגרת הסכמה דיונית קונקרטית שאליה הגיעו הצדדים במקרה זה. אין מדובר במחלוקת פרשנית הנסבה על הוראת חוק העוסקת בדיון הפרוצדוראלי או המהותי הקשור בתפיסת נכסים. הדברים יפים אף באשר לטענות הקשורות לציפיותיו הכלכליות של המבקש מההסכם האמור. ולבסוף, באשר לשימוש הנטען ברוגלה, לא הונחה תשתית ראשונית מספקת בנוגע לטענה זו בנסיבות המקרה הקונקרטי, וממילא לא שוכנעתי כי ישנה הצדקה לחרוג בהקשר הנוכחי מהכלל הרגיל בעניין נטל ההוכחה. יובהר כי טענות המבקש בהקשר זה שמורות להליך העיקרי – ואיני נוקטת כל עמדה ביחס לכך.

13. בשולי הדברים, ומעבר למתחייב במקרה דנן, מצאתי לנכון להעיר כי במבט צופה פני עתיד, דומה שנכון יהיה להקפיד על ניסוח ההסכמות באופן שיתאים למינוח שנעשה בו שימוש בהנחיית פרקליט המדינה. מכל מקום, בנסיבות העניין לא התרשמתי שיש בכך כדי להצדיק מתן רשות לערור.

14. סוף דבר: בקשת רשות הערר נדחית.

ניתנה היום, כ"ה באב התשפ"ב (22.8.2022).

ש ו פ ט ת
